

Nodokļu un juridiskās ziņas

Šajā Nodokļu un juridisko ziņu izdevumā atradīsiet šādu informāciju:

Marts 2005

ZAUDĒJUMU PĀRNEŠANA GRUPĀ STARP ES REZIDENTIEM: MARKS & SPENCER LIETA EIROPAS KOPIENU TIESĀ

SAGATAVOTI GROZĪJUMI MUITAS LIKUMĀ

ZAUDĒJUMU PĀRNEŠANA GRUPĀ STARP ES REZIDENTIEM: MARKS & SPENCER LIETA EIROPAS KOPIENU TIESĀ

Eiropas Kopienu tiesā (EKT) pašreiz notiek noklausīšanās lietā, kurā Lielbritānija lūdz EKT sniegt skaidrojumu, vai Lielbritānijas likums, kas liedz mātes uzņēmumam – Lielbritānijas rezidentam, ienākuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām ņemt vērā zaudējumus, kuri ir radušies šī uzņēmuma meitas uzņēmumiem citās ES dalībvalstīs, atbilst ES iekšējā tirgus principiem: EK dibināšanas līguma 43. pantam (uzņēmējdarbības dibināšanas brīvība) un 48. pantam (pakalpojumu sniegšanas brīvība). Lielbritānijas tirdzniecības tīkls (M&S) iesniedza prasību pret Lielbritānijas nodokļu administrāciju Lielbritānijas Augstākajā tiesā (High Court of Justice of England and Wales), kura ir apturējusi lietas izskatīšanu, un griezās EKT iepriekšējā nolēmuma procedūras ietvaros ar lūgumu tiesai atbildēt uz šādu pamata jautājumu: *vai pastāvošais ierobežojums, kas neļauj M&S attiecināt uz tā ienākuma nodokļa saistībām, zaudējumus, kuri ir radušies tā meitas uzņēmumiem Beļģijā, Francijā, Vācijā un Spānijā (laikā no 1998. līdz 2001. gadam) ir uzskatāms par ierobežojumu EK dibināšanas līguma 43. un 48. panta izpratnē un vai tas ir attaisnojums saskaņā ar EK tiesībām?*

Jau agrāk vadošie Lielbritānijas nodokļu konsultanti ir atzinuši, ka tā ir normāla valstu prakse un principā atbilst vispārpieņemtiem starptautiskajiem nodokļu uzlikšanas principiem, ka zaudējumi starp mātes un meitas uzņēmumiem var tikt pārnesti vienīgi vienas jurisdikcijas ietvaros, jo tādējādi var nodrošināt, ka nodokļa bāze gan mātes, gan meitas uzņēmumiem tiek noteikta pēc vienādiem noteikumiem, un līdz ar to – novērsta nepamatota nodokļa bāzes samazināšana. Savukārt ES joprojām nav vienoti noteikumi uzņēmumiem, kuri darbojas iekšējā tirgū, nodokļa bāzes noteikšanai.

Tajā pašā laikā, paplašināti interpretējot EK iekšējā tirgus principus, jebkas, kas var kavēt uzņēmumu veikt uzņēmējdarbību citā valstī jeb kas rada tam salīdzinoši lielākas izmaksas nekā tad, ja tas darbotos vienīgi vienas dalībvalsts teritorijā, ir uzskatāms par ierobežojumu iekšējā tirgus funkcionēšanai. Tādējādi var uzskatīt, ka šāds ierobežojums būtu atceļams, ja vien tā pastāvēšana nav objektīvi pamatojama ar nodokļu sistēmas efektivitāti un vienotību, īpaši ņemot vērā, ka ienākuma nodokļu sistēmas ES joprojām nav harmonizētas. M&S ir aprēķinājis, ka šādu Lielbritānijas noteikumu atcelšana varētu ļaut tam ietaupīt apmēram 30 miljonus Lielbritānijas mārciņu.

Marts 2005

Nodokļu tiesību speciālisti arī ir atzinuši, ka EKT spriedums varētu radīt nopietnas sekas arī citām dalībvalstīm, jo praktiski visās ES dalībvalstīs (ar atsevišķiem izņēmumiem), un tai skaitā arī Latvijā, pastāv līdzīgi noteikumi, ka zaudējumi var tikt pārnesti grupā tikai starp vienas valsts uzņēmumiem (likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” 14.1.panta 7. daļa). Turklāt jāņem vērā arī, ka EKT pēdējos gados ir apmierinājusi ievērojamu skaitu nodokļu maksātāju prasības, kuras ir balstītas uz līdzīgiem pamatiem par nodokļu likumu normām, kad to praktiskā piemērošanā rada vai potenciāli var radīt ierobežojumus uzņēmumu efektīvai darbībai iekšējā tirgū. Lai gan vairākas dalībvalstis (Vācija, Grieķija, Īrija, Nīderlande, Somija, Zviedrija un Lielbritānija), izņemot Franciju, kas tradicionāli ir bijusi iekšējā tirgus principu “advokāte”, ir izteikušās, ka apstrīdētie noteikumi nav uzskatāmi par ierobežojumu uzņēmuma darbībai iekšējā tirgū. Gadījumā, ja tomēr šāds ierobežojums tiek konstatēts, tad tas ir attaisnojams uz objektīviem pamatiem. Eiropas Komisija tomēr aizstāv viedokli, ka tas ir atceļams ierobežojums.

Līdz ar to, var secināt, ka M&S labvēlīga sprieduma gadījumā varētu rasties pamats arī citiem uzņēmumiem iesniegt nacionālās tiesās līdzīgas prasības. Arī Latvijas likuma “Par uzņēmumu ienākuma nodokli” normas, kas attiecas uz zaudējumu pārvešanu grupā, tādā gadījumā varētu tikt apstrīdētas. Tomēr, lai praktiski šādu principu varētu piemērot, ir nepieciešami vienoti nodokļu bāzes noteikšanas kritēriji visās ES dalībvalstīs, vai vismaz šāda zaudējumu pārvešana starp uzņēmumiem, kuri atrodas dažādās valstīs, var būt iespējama tikai gadījumā, ja attiecīgo valstu noteikumi attiecībā uz apliekamā ienākuma koriģēšanu ir salīdzināmi vai vismaz līdzīgi.

No iepriekš aprakstītās analīzes var secināt, ka EKT spriedums M&S lietā, ja tas būs labvēlīgs, tomēr nav piemērojams pilnīgi automātiski arī mūsu gadījumam. Tomēr tajā pašā laikā tas būs saistošs arī pārējām dalībvalstīm, un tas būs jāņem vērā gan Valsts ieņēmumu dienestam, gan mūsu likumdevējam, kā arī nacionālajai tiesai, izskatot līdzīgas lietas. Bet pats galvenais, ka tas var radīt pamatu arī mūsu nodokļu maksātājiem iesniegt līdzīgu prasību. Pēc pēdējiem grozījumiem likumā, kas stājās spēkā ar 2005. gada 1. janvāri, ir grozītas tikai “Galvenā uzņēmuma” un “Galvenā uzņēmuma apakšuzņēmuma” definīcijas, kas vienīgi ļauj ņemt vērā arī citu ES dalībvalstu uzņēmumu līdzdalību, nosakot, vai tie veido “uzņēmumu grupu” zaudējumu pārvešanas nolūkos. Tomēr zaudējumus joprojām var pārnest tikai starp “Latvijas statūtsabiedrībām” (arī šis termins, diemžēl, joprojām ir palicis nesaskaņots ar Komerclikumu).

Jāatzīmē arī, ka ES tieši šobrīd tiek veidota ekspertu darba grupa vienotu ES noteikumu izstrādei par vienotas konsolidētas nodokļa bāzes noteikšanu uzņēmumiem, kuri darbojas ES iekšējā tirgus mērogā. Līdz ar to var secināt, ka zināmā mērā ir “sakustējies ledus” vienotu ES noteikumu izstrādē attiecībā uz tiešo nodokļu piemērošanu ES teritorijā. Tā noteikti ir arī laba iespēja Latvijas pārstāvjiem piedalīties kopīgas nostājas formulēšanā un aizstāvēt savas intereses. Lai gan ir gandrīz neiespējami secināt, cik ilgs laiks paies līdz ES dalībvalstis tomēr panāks kopīgu vienošanos par šādiem noteikumiem, ņemot vērā, ka līdzšinējie ienākuma nodokļu aspektu harmonizācijas centieni ir bijuši bez vērā ņemamiem rezultātiem vairāku gadu desmitu garumā.

SAGATAVOTI GROZĪJUMI MUITAS LIKUMĀ

Februāra beigās Ministru kabinets (MK) atbalstīja grozījumus Muitas likumā. Pēc grozījumu pieņemšanas MK būs pilnvarots noteikt muitas kontroles kārtību, kā arī kārtību, kādā preces ir atbrīvotas no muitas nodokļa atbilstoši Eiropas Savienības (ES) normatīvajiem aktiem. Šobrīd Valsts ieņēmumu dienests (VID), pamatojoties uz ES normatīvajos aktos iekļauto pilnvarojumu, ir izdevis 49 rīkojumus.

Marts 2005

Tā kā tas ir pretrunā ar šobrīd Latvijas Republikas Satversmē nostiprināto kārtību, kas norāda, ka ārējos normatīvos aktus var izdot tikai tauta vai Saeima, tad Muitas likuma grozījumi paredz dot īpašu pilnvarojumu MK izdot noteikumus, kas regulēs dažādus muitas jautājumus. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma spēkā stāšanās likuma 17.pantu 49 VID izdotie dokumenti zaudēs spēku 2006.gada 1. janvārī. Tas nozīmē, ka līdz 2005.gada beigām tiks izdota virkne MK noteikumu, kas aizstās minētos VID rīkojumus, piemēram, par vietējās muižošanas atļaujas saņemšanu, ar muižu saistīto maksājumu iekasēšanu, atbrīvošanu no muitas maksājumiem, nodrošinājumu iesniegšanu.

Otrs būtiskākais grozījums Muitas likumā tiks iekļauts pēc Loģistikas un Muitas brokeru asociācijas priekšlikuma un paredz, ka tiešo pārstāvību varēs īstenot tikai muitas brokeri, aizliedzot šādu pakalpojumu sniegšanu citiem uzņēmumiem, kas tiek pamatots ar to, ka tiks nodrošināta pakalpojuma kvalitāte un noteikto maksājumu iekasēšana. Muitas kodeksa 5.pants dod tiesības katrai dalībvalstij noteikt zināmus pārstāvības ierobežojumus.

Grozījumu projekts paredz arī vairākus citus precizējumus līdzšinējā Muitas likuma redakcijā.

KONTAKTINFORMĀCIJA

Nodokļu un juridiskās ziņas tiek nosūtītas mūsu lasītājiem elektroniski. Ja Jūs vēlaties tās saņemt, lūdzu informējiet Ilzi Ikši pa tālruni (+ 371) 7814160 vai nosūtīt elektronisko pastu uz adresi iikse@deloitteCE.com

Marts 2005

Ja jums radušies kādi nodokļu jautājumi vai jautājumi par infomāciju, kas iekļauta šajā izdevumā, lūdzam sazināties ar nosokļu speciālistiem Deloitte Latvijas birojā:

Jānis Čupāns
Mārtiņš Tols

jcupans@deloitteCE.com
mtols@deloitteCE.com

Deloitte & Touche SIA,
Bīskapa gāte 2,
Rīga, LV1050,
Latvija
Tel. +371 781 41 60
Fax: +371 722 30 07
www.deloitte.com

Šis dokuments un informācija, ko tas satur, ir domāts kā palīg līdzeklis, šī dokumenta saturs piemērošana noteiktām situācijām ir atkarīga no katras situācijas īpašiem apstākļiem. Mēs iesakām lasītājiem meklēt profesionālu padomu jebkurai problēmai, ar kuru tie saskaras. Lai arī šī informācija ir sagatavota ar īpašu vērību, Deloitte neuzņemas atbildību par iespējamajām kļūdām šajā izdevumā, kas var būt radušās neuzmanības vai citu iemeslu dēļ, un zaudējumiem jebkurai personai, kas radušies šīs informācijas izmantošanas rezultātā.

© 2005 Deloitte & Touche SIA. Visas tiesības aizsargātas.

Ar Deloitte tiek apzīmēts viens vai vairāki Deloitte Touche Tohmatsu, Swiss Verein, uzņēmumi, kuri ir šo apvienību biedri, to attiecīgie meitas uzņēmumi un filiāles. Deloitte Touche Tohmatsu ir uzņēmumu apvienība kas visā pasaulē tiecas sniegt izcilus profesionālos pakalpojumus un padomus, orientējas uz klientu apkalpošanu, pielietojot savu globālo stratēģiju gandrīz 150 valstīs. Deloitte intelektuālais kapitāls ir 120 000 cilvēku visā pasaulē, Deloitte sniedz četru profesionālo pakalpojumu veidus: veic auditu un konsultē nodokļu, juridiskajos un finanšu jautājumos. Deloitte sniedz pakalpojumus vairāk nekā pusei pasaules lielāko uzņēmumu, arī lieliem vienas valsts uzņēmumiem, valsts iestādēm, nozīmīgiem vietējiem klientiem un veiksmīgiem, ātri augošiem globāliem uzņēmumiem. Deloitte Touche Tohmatsu Verein nesniedz pakalpojumus. Juridisku un citu iemeslu dēļ arī daži apvienības biedri nesniedz pakalpojumus visos četros pakalpojumu pamatvirzienos. Swiss Verein (asociācija), Deloitte Touche Tohmatsu un to apvienības uzņēmumi neuzņemas atbildību par otra uzņēmuma darbībām vai nolaidību. Katrs apvienības uzņēmums ir atsevišķs un neatkarīgs uzņēmums, kas strādā zem nosaukumiem "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu" vai citiem radniecīgiem nosaukumiem.

Centrālās Eiropas Deloitte ir reģionāla uzņēmumu apvienība, organizēta zem Deloitte Central Europe Holdings Limited., Deloitte Touche Tohmatsu apvienības biedra centrālajā Eiropā. Pakalpojumus sniedz atsevišķi un neatkarīgi Deloitte Central Europe Holdings Limited meitas uzņēmumi un saistītie uzņēmumi. Deloitte Central Europe Holdings Limited meitas uzņēmumi un saistītie uzņēmumi ir profesionālo pakalpojumu sniedzēju līderu skaitā, nodrošinot pakalpojumus ar gandrīz 2000 darbinieku 40 birojos un 16 valstīs palīdzību.

Latvijā pakalpojumus sniedz SIA Deloitte Latvia un SIA Deloitte & Touche Audits, kas ir ar Deloitte Central Europe Holdings Limited saistītie uzņēmumi. Deloitte Latvia ir viens no vadošajiem profesionālo pakalpojumu sniedzējiem valstī, nodrošinot audita, nodokļu, juridiskās un finansu konsultācijas ar vairāk nekā 70 vietējo un ārvalstu profesionālu palīdzību. Uzņēmums ir zināms kā darba devējs, kas atvērts jaunām cilvēkresursu programmām, kas palīdz gan klientu, gan darbinieku izaugsmei.